

Dzień dobry! kl. Ia

Temat: Kronika dziejów Ziemi

Na tej lekcji dowiesz się jaki jest wiek Ziemi, poznasz najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Ziemi oraz jak rozwijało się życie organiczne.

Zapoznaj się z treścią podręcznika (str. 223- kronika dziejów Ziemi) oraz e- podręcznika

<https://epodreczniki.pl/a/jak-poznano-dzieje-ziemi/DjFDh4pIH>

Wiek Ziemi ustalono na około 4,6mld. lat

Na podstawie przesłanych materiałów ustal najważniejsze wydarzenia w dziejach Ziemi i wypełnij tabelę.

Przykłady skamieniałości przewodnich poszczególnych okresów geologicznych znajdziesz w podręczniku (tab. str. 223)

Przypomnij co to są skamieniałości przewodnie.

- W najwcześniejszej jednostce czasu geologicznego – **archaiku** trwającym do 2,5 mld lat temu – kształtowała się skorupa ziemska, atmosfera oraz hydrosfera. Powstały także fundamenty wszystkich kontynentów.
- W **proterozoiku**, trwającym od 2,5 mld do ok. 540 mln lat temu, pojawiły się pierwsze prymitywne formy życia w oceanach.
- W obu tych erach miało miejsce wiele orogenez, czyli ruchów górotwórczych. Łańcuchy górskie wypiętrzone w ich efekcie uległy jednak zniszczeniu wskutek procesów erozji.
- W **erze paleozoicznej**, trwającej od ok. 540 mln lat temu do ok. 250 mln lat temu, wystąpiły dwie orogenezy, które pozostawiły ślady widoczne do dziś w postaci łańcuchów starych, silnie zerodowanych gór. Pod koniec **syluru** i na początku **dewonu** zaznaczyła swoje działanie **orogeneza kaledońska**, dzięki której doszło między innymi do wypiętrzenia niektórych rejonów Gór Świętokrzyskich. W **karbonie** i **permie** zachodziła **orogeneza hercyńska**, która w Polsce jest odpowiedzialna za geologiczne Świętokrzyskich. W paleozoiku ewoluowały organizmy. Pojawiły się ryby oraz pierwsze płazy, które z oceanów wyszły na ląd. Szybko wykształciły się z nich gady. Na granicy er paleozoicznej i mezozoicznej wskutek gigantycznej erupcji wulkanicznej i licznych zmian klimatycznych wymarło ponad 90% wszystkich organizmów.
- W **erze mezozoicznej**, trwającej od ok. 250 mln lat temu do 66 mln lat temu, intensywnie zachodził proces ruchu płyt litosfery i rozpadły się pierwotne masywy lądowe. Gady opanowały wszystkie środowiska, a w końcu pojawiły się pierwsze ptaki i ssaki. Prawdopodobnie uderzenie ogromnej asteroidy 66 mln lat temu spowodowało zagładę 75% wszystkich organizmów, w tym wielkich dinozaurów, gadów morskich, amonitów i wielu innych grup.

Era kenozoiczna, trwająca od 66 mln lat temu do dziś, zdominowana jest przez ruchy górotwórcze **orogenezy alpejskiej** (w Polsce powstają Karpaty). W erze tej przeważają ssaki i ptaki. Poważne i wielokrotne zmiany klimatyczne bardzo zmodyfikowały obraz naszej planety. W najmłodszym okresie kenozoiku, czwartorzędzie, występują

- naprzemiennie okresy **zlodowaceń i interglacjalów**, pojawił się też człowiek *Homo sapiens*.
-

Eon/ Era	Najważniejsze wydarzenia	Skamieniałości przewodnie
archaik	powstają kratony	
proterozoik		
paleozoiczna	orogeneza kaledońska	trylobity –kambr
mezozoiczna		
kenozoiczna		

Kratony – rozległe sztywne płyty kontynentalne, stanowiące fundamenty kontynentów.

Na podstawie atlasu: mapa geologiczna świata proszę wypisać po 5 przykładów gór, które wypiętrzyły się w czasie:

- e) orogenezy kaledońskiej
- f) orogenezy hercyńskiej
- g) orogenezy alpejskiej

Wypełnioną tabelę i przykłady gór przesyłacie do 17. 04

Pozdrawiam